

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput VI. Num Pelagius Gratiam habitualement negaverit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83656)

potentiæ animæ rationalis debeant excitari & elevari ad opera supernaturalia, aut sit virtus operationis & voluntatis in sola facultate arbitrii, ut assererat Pelagius. Sed ulterius fatentur tribui per gratiam intrinsicè voluntati adiutorium, quod tamen negant esse suapte natura inspectum efficax, ac prædeterminans. De qua controversia alio in loco.

13.
Indifferentia
liberi arbitrii
an sit error
Pelagii.

PROPOSITIO IV. Non est connumeranda inter errores Pelagii indifferentia liberi arbitrii; nisi ita accipiat, ut inspecta sola naturali facultate possit ex æquo bonum & malum.

Demonstratur prima pars; quia hæc est communis liberi arbitrii notio, ut sit potestas animi libera ad faciendum vel non faciendum; unde jure merito damnata est Janseniana propositio, quod ad merendum vel demerendum in hoc statu non requiratur libertas indifferentiæ, dummodo arbitrium sponte & voluntarie velit; ita ut libertas cum necessitate

consistat. Quem errorem non semel in hoc opere profligavimus, & rursus infectabimur cum ad hæresim Jansenianam perventum erit. Præterea S. Pater lib. 11. de Nuptiis & Concupisc. cap. 3. ait: *Non itaque sicut te, atque alios fallens loqueris, si quis liberum in hominibus arbitrium dixerit, Celestianus & Pelagianus vocatur: istud quippe Catholica fides dicit.* Idem tradit in Epistola ad Ctesiphontem S. Hieronymus. Non ergo redarguendi sunt Pelagiani, quod liberi arbitrii indifferentiam assererent. Id in eis reprehenditur, & damnatur, quod ejusdem arbitrii vires adeo robustas esse jactabant, ut vellent sine gratiæ adiutorio posse bonum & malum, dummodo illud per legem doctrinamque innotesceret. Quare Augustinus post laudata verba prosequitur: *Sed si quis ad colendum recte Deum, sine ipsius adiutorio, dicit esse in hominibus liberum arbitrium, ipse Celestianus & Pelagianus vocatur.* Atque his verbis comprobata est propositionis pars altera.

CAPUT VI.

Num Pelagius Gratiam habitualement negaverit?

S U M M A R I U M.

1. Opiniones Doctorum.
2. Pelagius agnovit gratiam habitualement in sensu non recto.
3. Satisfit objectioni.
4. Probatur 2da pars conclusionis.

5. & 6. Solvuntur objectiones.
7. Quid requiratur ad actus Supernaturales.
8. Confirmatur conclusio ratione extrinseca.
9. Et intrinseca.
10. 11. 12. & 13. Solvuntur objectiones.

1.
Opiniones
Doctorum.

HABITUALEMENT gratiam negavisse Pelagium, scilicet intrinsicè illam animæ *habitudinem*, qua homo permanentiter fit iustus, opinatur Vega lib. VII. in Tridentinum Concilium, eique subscribunt Suarez in Prolegomeno v. de Gratia cap. 2. & lib. VII. cap. 7. num. 1. & Tournely lib. 1. de Gratia q. 3. p. 79. Oppositum tamen tradunt non solum Jansenius lib. v. de H. P. cap. 22. verum etiam Gonetius disput. 1. art. 3. Martinonus in Anti-Jansenio disput. 7. de H. Pelag. sect. 13. cum aliis Theologis plurimis. Inter quos media via incedendum nobis est; nam arbitramur istiusmodi gratiam admissam à Pelagianis, non tamen eo modo, quo illam tenemur confiteri: atque id proxima positione explicabimus.

2.
Pelagius
agnovit gratiam
habitualement

PROPOSITIO I. Pelagius habitualement gratiam agnovit, at non sensu recto, & Catholico.

Demonstratur prima pars. Nam primum nullibi invenimus hunc errorem vel ab Africanis Conciliis, vel ab Augustino fuisse Pelagio imputatum. Deinde Pelagiani apud S. Patrem lib. 1. contra Julianum cap. 6. docebant parvulos baptizandos, non quidem ut illis originale remittatur peccatum, sed ut ipsis addatur Sanctitatis decus atque ornamentum, usurpantes verba Chrysostomi ex homilia, quam de Baptizatis habuit: *Non enim tantum sunt liberi, sed & sancti: non tantum sancti, sed & iusti: non solum iusti, sed & filii; non solum filii, sed & heredes: non solum heredes, sed & fratres Christi: nec tantum fratres Christi, sed & cohæredes: non solum cohæredes, sed & membra: non tantum membra, sed & templum, non tantum templum, sed & organa Spiritus.* Et infra: *Hæc de causa etiam infantes baptizamus, cum non sint coinquinati peccato, ut eis addatur sanctitas, iusti.*

L 3

justitia, adoptio, hereditas, fraternitas Christi, ut ejus membra sint. Qui hæc cum Chrysostomo profitentur, videntur ne sanctificantem gratiam denegare? Insuper manifesta sunt hæc alia Pelagii verba apud Augustinum de Gratia Christi cap. 37. *Vide quid Christiani facere possunt, quorum in melius per Christum instaurata natura est, & qui divina quoque gratia juvantur auxilio.* Addit S. Pater: *Naturam in melius instauratam, remissionem vult intelligi peccatorum.* Quod alio loco in hoc ipso libro satis demonstravit, ubi ait, *Etiā illi, qui longo peccandi usu quodammodo obduruere, instaurari per penitentiam possunt.* Tandem Concilium Milevitanum Canone 3. damnans Pelagium admittentem gratiam, quā justificamur, non ideo damnat, quia gratiam per quam remittuntur peccata negaverit, sed quoniam asseruit, *Gratiam, qua justificamur valere ad remissionem peccatorum, quæ commissa sunt, non vero ad adjutorium, quo non committantur.*

3. Respondent Suarez & Tournely, Satisfit ob-
jectioni. Pelagium admisisse gratiam remissionis peccatorum, qualem Novatores permulti constituunt in sola extrinseca imputatione justitiæ. Sed refellitur hæc responsio. Gratia enim qua in meliorem hominem renascimur, quæ ornatum animæ confert, eamque reddit sine macula & sine ruga, qua meliores reddimur, animique virtute perficimur, hæc, inquam, gratia non extrinseca est, sed interna, Pelagius vero in Epistola ad Demetriadem his plane verbis gratiam remissionis peccatorum describit. Deinde Concilia & Patres in hac gratia id solum improbant, quod Pelagius cum ipsa non conjunxerit adjutorium ad vitanda peccata, & quod crediderit illam naturalibus meritis comparari, ut mox ostendam. His ergo erroribus expolis, Pelagius veram gratiam sanctificationis confessus est. Postremo Julianus apud Augustinum lib. 1. cap. 6. ut vidimus, Gratiam remissionis peccatorum describit verbis Chrysostomi: atque inter illius dotes hanc complectitur, quod ejus dono fit homo Dei templum, & organum Spiritus; & Pelagius fatetur per illam gratiam instaurari naturam. Quæ omnia proculdubio demonstrant donum aliquod receptum in anima.

4. Secundam propositionis partem demonstrant verba Augustini capite de Gratia Christi tricesimo: *Istam quippe gratiam, qua justificamur, id est, qua caritas Dei diffunditur in cordibus nostris per Spiritum Sanctum qui datus est nobis, in*

Pelagii & Cælestii scriptis, quæcunque legere potui; nusquam eos inveni, quem admodum confitenda est, confiteri. Enimvero non confitetur gratiam remissionis peccatorum, quemadmodum confitenda est, quisquis asserit illam dari secundum merita per solam arbitrii facultatem comparata, atque arbitratur valere tantummodo ad remissionem peccatorum, quæ commissa sunt, non vero ad adjutorium, quo non committantur; videlicet, animam exornare, sed nullam ei virtutem ad supernaturaliter operandum infundere. At Pelagius asserbat non à Deo accipere, sed à seipsis homines habere gratiam, qua liberamur ab impietate, & hanc secundum merita nostra dari, ut Augustinus ait hæresi 88. Et rursus affirmabat Pelagius auxilium gratiæ Salvatoris in hoc positum esse, ut ignoscat commissa præterita, non ut adjuvet ad futura vitanda, ut idem Augustinus scribit libro de natura & Gratia cap. 34. Existimabat enim in nostra potestate, non in Dei misericordia esse opus quodlibet salutare. Igitur Pelagius habitualement Gratiam, quomodo confitenda est, nequaquam confitebatur. Hinc Concilium Milevitanum can. 3. definit per Christi gratiam non solum remitti peccata commissa, verum etiam conferri adjutorium ne committantur.

5. Opponit Suarez cit. Prolegom. v. de Gratia. Dona habitualia propter actus supernaturales dantur. Ergo his ablatis tollitur etiam habitus supernaturalis. II. Ex quo Patres & Concilia non damnaverint Pelagium negantem gratiam habitualement, non sequitur hanc gratiam admisisse; quia Pelagius de iis donis expresse non tractavit, vel quia doctrina de talibus donis non erat tunc declarata. III. Pelagius ante peccatum nullum Dei donum agnovit præter naturalia: sed dixit nos omnes generari in eo statu, in quo fuit conditus Adam. IV. Gratiam adoptionis, quam admisit in pueris, dixit esse in adultis præmium meritorum. Sed gratia habitualis non est præmium meritorum, saltem quæ naturæ viribus comparentur. Ergo Pelagius gratiam illam habitualement admisit.

Resp. ad primum, nego antecedens; habitus enim supernaturalis datur in sensu Pelagii ad decorem ornatumque animæ, atque ad hoc ut ea sit templum Spiritus Sancti, & membrum Christi, ipsiusque instaretur natura. Ad alterum dico Concilia & Patres non solum damnasse Pelagii dogma circa adjutorium gratiæ actualis; verum etiam pertractasse de iis, quæ ille proferebat, ut illuderet Catho-

Catholicis, & videretur gratiam Dei confiteri, ut de lege & doctrina, de exemplis Christi, de ipsa peccatorum remissione: in qua, cum id solum redarguerint, quod Pelagius ab ea se junxerit actuale auxilium; consequens est, hæreticum gratiam hujusmodi non denegasse. Ad tertium fateor in sensu Pelagii gratiam remissionis peccatorum esse quodammodo naturalem, utpote arbitrii meritis comparatam: at non sequitur ex hac præmissa, nullum nobis donum conferri præter illa, quæ nascendo nobis conferuntur; alioqui denegasset quoque vitam æternam, & baptizatis, justisque regnum cælorum. Quod sequitur; probat solummodo Pelagium non admisisse gratiam habitualement, quemadmodum confitenda est; & potest etiam argumentum sic comparatione eludi: Gratiam vitæ æternæ, quam admisit Pelagius, dixit esse in adultis præmium meritorum. Sed vita æterna non est præmium meritorum, saltem quæ naturæ viribus comparantur. Ergo Pelagius vitam æternam minime admisit. Falsissima est consequentia.

6.
Objectio ad
reijcitur.

Opp. 2. idem suaresius lib. VII. de Gratia c. 6. Augustinus Epistola 95. docet, Pelagium, licet admisit gratiam remissionis peccatorum, hanc tamen existimasse non fieri per interioris gratiæ subministrationem: *Sive gratiam dixerit esse liberum arbitrium, sive gratiam esse remissionem peccatorum, sive gratiam esse legis præceptum; nihil eorum dicit, quod per subministrationem Spiritus Sancti pertinet ad concupiscentias, tentationesque vincendas.* II. Idem Augustinus lib. de Grat. Christi cap. 2. ait, putasse Pelagium nos salvari *adjutos, non aliqua subministratione virtutis, sed viribus propriæ voluntatis.* III. Concilium Milevitanum damnans Can. 3. gratiam ad solam remissionem peccatorum valere, videtur damnare Pelagium, quod in remissione peccatorum gratiam habitualement non intellexerit. IV. Divus Augustinus fatetur se in scriptis Pelagii, & Cælestii nunquam potuisse invenire gratiam, quæ iustificamur; ita de Gratia Christi c. 30.

Resp. ad 1. minime citatâ Epistola Augustinum asserere, quod juxta Pelagii mentem fiat peccatorum remissio sine interioris gratiæ infusione; sed hoc unum affirmat, nec liberum arbitrium, nec legem, nec remissionem peccatorum, quæ omnia admittebat Pelagius, esse adjutorium; quod per subministrationem Spiritus Sancti datur ad tentationes & concupiscentias vincendas, id est gratiam actualem voluntatis & operis, quam negabat hæreticus. Id vero ex ipsis Augustini ver-

bis est manifestum. Per hæc diluitur secundum, & tertium; nam utique subministrationem virtutis inficiabatur Pelagius; at Concilium Milevitanum definit non solum pertinere ad gratiam, quod remittantur peccata, sed etiam quod non committantur: quorum unum fatebatur Pelagius, negabat alterum. Notandum hic obiter, Scholasticos nonnullos, qui putarunt disputatum fuisse cum Pelagio de necessitate gratiæ habitualis, nominis æquivocatione, & ignorantia historiæ lapsos non leviter: quod animadvertit etiam Gabriel Vasquez disput. 196. cap. 3. num. XIII. Ad ultimum liquet ex verbis Augustini, Pelagium non admisisse gratiam habitualement, quemadmodum debebat eam confiteri, id est, non comparatam per vires naturales arbitrii, & collatam cum subministratione virtutis. Levissima sunt ergo momenta Suaresii, nostramque assertionem potius corroborant.

PROPOSITIO II. Præter habitualement Gratiam necessarium est ad actus supernaturales præmovens aliquod actuale adjutorium.

7.
Quid requi-
ratur ad actus
supernatu-
ales.

Sequitur ex dictis; & ulterius probatur Scripturis, Conciliis, Patribus, & ratione. Enimvero Psalm. 126. ait Regius Vates: *Nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat, qui custodit eam:* & Ps. 26. 9. *Adjutor meus esto; ne derelinquas me; neque despicias me; Deus salutaris meus:* quibus verbis Innocentius in Epistola PP. Conc. Carthag. Nos ergo dicimus (inquit) quid oremus? Cum ille tantopere beatus vir, ne despiciatur, exorat. Illi enim necesse est ita arguant, qui ista confirmant. David enim orationis ignarus, & suæ naturæ nescius accusatur: qui cum sciat in sua inesse natura, adjutorem sibi Deum, & assiduum adjutorem invocatur: nec illi sufficit assiduum, sed ne aliquando illum despiciat, orationibus pronus exoptat; & per corpus omne Psalterii hoc & prædicat & clamat. Et paucis interiectis rationem his verbis addidit: *Nam quamvis redemisset hominem (Deus) a præteritis peccatis; tamen sciens iterum posse peccare, ad reparationem sibi, quemadmodum posset illum & post ista corrigere, multa servavit; quotidiana præstat ille remedia, quibus nisi freti, confisque nitamur; nullatenus vincere humanos poterimus errores. Necesse est enim, ut quo auxiliante vincimus, eo iterum non adjuvante vincamur. Habet similia in Epistola ad PP. Milevitanos. Apostolis quoque, tametsi iusti essent, ait Christus Joannis x. v. 1. Sine me*
nihil

nihil potestis facere : quo testimonio necessitatem gratiæ actualis demonstrat Augustinus de Gratia Ch. cap. 30. & alibi frequentissime. Ad rem similiter facit exemplum Petri, de quo ait Ambrosius apud Augustinum citato cap. 45. *Nam si Petrus lapsus est, qui dixit, Etsi alii scandalizati fuerint, ego non scandalizabor; quis alius jure de se præsumat?* Ergo etiam justis divinum auxilium est implorandum, eoque indigent.

8. Hoc idem intertur ex canone x. secundæ Synodi Arausicanæ: *Adjutorium Dei etiam renatis ac sanctis semper est implorandum, ut ad finem bonum pervenire, vel in bono possint opere perdurare.* Cui Arausicano Canoniconi consonant verba Cœlestini in Epistola ad Episc. Galliarum; ubi cap. 8. docet, filios Dei, qui Divino Spiritu aguntur, & proculdubio habent gratiæ habitualis ornamentum, ut bonum aliquod agant, paternis inspirationibus tangi.

Confirmat hæc dicta S. P. Augustinus: etiam de Gratia Christi cap. 25. allatis verbis Apostoli ad Rom. viii. 14. *Quicumque enim Spiritu Dei aguntur, hi sunt filii Dei,* & Matth. x. 20. *Non enim vos estis, qui loquimini, sed Spiritus Patris vestri, qui loquitur in vobis;* hæc scribit S. Doctor: *Profecto ut agant quod bonum est, ab illo aguntur qui bonus est.* Et infra: *Nec ait, Spiritus Patris vestri, qui vobis dat, vel dedit posse bene loqui: sed ait: Qui loquitur in vobis, non significans possibilitatis profectum, sed exprimens cooperationis effectum.* Quo in loco S. P. aperte necessitatem actualis, & cooperantis adjutorii demonstrat. Et de Corrept. & Grat. cap. 2. diserte gratiam singulis necessariam appellat *inspirationem bonæ voluntatis atque operis.* Ut enim dictum est supra hanc negabat Pelagius, & pro hac tantæ Augustini adversus hæreticum postulationes.

9. Accedit Theologica ratio. Primo enim *intrinsicè*. Justus divini gratiæ auxilium quotidie postulat: at, quemadmodum Augustinus de Grat. Christi cap. 15. *Cur petitur quod ad nostram pertinet potestatem, si Deus non adjuvat voluntatem?* Deinde in contraria sententia, solum posse, non autem velle atque operari tribuitur Deo, quandoquidem habitus cum se teneant ex parte *actus primi*, adjuvant *possibilitatem*, non autem operationem. Postremo si Adam præter originalem justitiam, in qua illum constituerat qui fecerat rectum, indigebat adjutorio sine quo perseverare non poterat; quanto magis adjutorium actualis gratiæ erit

iis necessarium, qui cum Apostolo ingemiscunt dicentes: *Video legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ, & captivantem me in lege peccati?*

Dices 1. Qualibet potentia naturalibus habitibus, qui illam compleant, instructa, potest ex se prodire in actum. Ergo etiam habitu supernaturali exornata. = Resp. dist. ant. cum divino concursu, ac præmotione ordinis naturalis, concedo: absque tali præmotione, nego. Atque ita ad actus supernaturales præter gratiam habituales necessariam dico præmotionem & concursum ordinis Gratiae, cum D. Th. 1. 2. q. 109. art. 1. & 3. Verum tamen est, quod in hoc statu propter concupiscentiam & ignorantiam, non sufficit quod virtute divina moveamur ad bene agendum; sed requiritur etiam, ut voluntas infirma sanetur, atque ad bona opera efficaciter præmoveatur, ut docet ibidem S. Thomas; & à nobis demonstratum est alio in loco.

Dices 2. Concilium Milevitanum Canone 3. superiori propositione definit gratiam, qua justificamur, non solum conferre remissionem peccatorum, quæ commissa sunt, sed etiam adjutorium, quo non committantur. = Resp. Id quidem jure ac merito à sancta Synodo definitum contra Pelagium affirmantem gratiam justificationis ipectare ad solum animæ ornatum, & nullam ad actus supernaturales impertiri virtutem. Nec sequitur, si gratia habitualis adjutorium, ac virtutem impertit, quid opus est auxilio gratiæ actualis? Ut enim prædicta quæstione nono articulo docet Angelicus Doctor, *Homo ad recte vivendum dupliciter auxilio Dei indiget. Uno quidem modo quantum ad aliquod habituale donum, per quod natura humana corrupta sanetur, & etiam sanata elevetur ad operanda opera meritoria vite æternæ. Alio modo indiget homo auxilio gratiæ, ut à Deo moveatur ad agendum.* Quod S. P. Augustinus in lib. de nat. & gratia cap. 26. duplici declarat exemplo: unum est infirmi hominis, qui cum sanatur à medico, sustentandus est etiam elementis, & alimentis corporalibus, ut eadem sanitas apto subsidio convalescat atque persistat; alterum corporeorum oculorum, qui etiam plenissime sani, cernere colorata, nisi candore lucis adjuti, non possunt.

Dices 3. Per gratiam habituales Spiritus Sanctus in nobis habitat. At Spiritus Sanctus omnipotens est. Omnia ergo possumus per hanc gratiam = Resp. dist. ma. Spiritus Sanctus habitat sanando & justificando, conc. inspirando dile-

10. Obiectio prima solvitur.

11. Obiectio ad rejectur.

12. Obiectio 3a reprobat.

dilectionem, & subministrando virtutem; subdistinguo, Atque id pertinet ad gratiam habitualement, nego: ad actualement, concedo. Vera est etiam minor propositio; potest enim Spiritus Sanctus inhabitans subministrare adiutorium operationis, & sanctam inspirare delectationem. Atque si id impertiat, aderit actualis gratia ad bene operandum necessaria.

13. **Dices 4.** Habitus est perfectior actu. **Potest ergo actum ipsum efficere** — **Resp.** dist. ant. Habitus est perfectior actu, ut Scholæ loquuntur, *secundum quid*, quatenus diuturnior & permanens est, conc. Est perfectior *simpliciter* &

absolute, nego. Sicut enim turpius est male agere, quam posse male agere; ita perfectius est facere bona, quam posse. Ad illud vero quod infertur, dico posse quidem habitum proportionatos sibi actus efficere, sed accedente concursu ordinis gratiæ, id est adiutorio voluntatis, & operis. Nec sequitur, si habenti gratiam alia gratia est necessaria, dabitur processus in infinitum, ut quidam obiectant. Nam habenti gratiam habitualement est necessaria actualis, non vero alia habitualis quemadmodum oculo plenissime sano non est necessaria sanitas, sed candor lucis; & qui firmo corpore est, non indiget valetudine, sed alimentis.

CAPUT VII.

Quæritur quid sit gratia?

SUMMARIUM.

1. Quid hic intelligatur nomine gratiæ.
2. Opiniones Doctorum.
3. Resolvitur quæstio, & declaratur.
4. Ac probatur ratione extrinseca.
5. Probatur ratione intrinseca.

6. Explicatur per sententias aliorum.
7. Eademque conciliantur.
8. ponitur corollarium.
9. & 10. Solvuntur objectiones.

7. Quid hic intelligatur nomine gratiæ.

ARBITROR ex dictis manifestum, nos Gratiæ nomine minime significare hoc in libro Conditoris dona ad naturam spectantia, inter quæ in creaturis ratione præditis facultas liberi arbitrii singulare est ac præcipuum. Quamquam & dona istiusmodi non immerito *Gratiæ* dicuntur, significante Gratiæ vocabulo omne id, quod alteri *gratis*, id est liberalitate donatoris confertur. Eam ob rem *non improbanda ratione gratia Dei dicitur qua creati sumus, quia non præcedentium aliquorum bonorum operum meritis, sed gratuita Dei bonitate donata est*, scribit Augustinus Epist. 177. alias 95. Quibus similia habet de Prædestinat. SS. cap. 5. ostendens quo jure sit gratia, *qua sumus anima via rationalia, discernimurque a pecoribus*. Ac multo minus de illa nunc dissertatur gratia, quam latini Scriptores appellant aut auctoritatem, aut amicitiam, aut beneficii memorem animum, aut rationem studiumque, quibus gratificamur alicui, sive in memoria & remuneratione tenemus officiorum, honorumque observantiam. Gratiam itaque dicimus hoc loco beneficium nobis divina liberalitate collatum, non quod ad naturam attinet, vel ad proprietates illius, sed quod pertinet ad supernaturalem beatitudinem, atque ad eam comparandam intellectum *R. P. Berti Theol. Tom. III.*

illustrat, & voluntatem corroborat. Præcipue autem loquimur de gratia actuali; nam habitualement quam vocant, ad controversias Pelagianas non spectat, eaque erit sequentis libri XIX. argumentum.

In quo autem actualis Gratiæ sit constituenda natura, viri Theologi non consentiunt. Thomistæ complures illam statuendam arbitrantur in actuosa qualitate, quæ physice nostrum velle operatur. Et de efficientia quidem physica ego sane doctis viris plenissime adhaereo, cum moralem efficientiam attrahentem sola propositione objecti, salva aliorum opinione, non valeat tarditas ingenii mei à lege, atque doctrina scernere. Cæterum hæc percipio quid sit illa qualitas, illamque scio Thomistis omnibus non probari: nam adversus illam acerrime pugnat Joannes Gonzales Controv. 1. de Gratiæ art. 3. statuunt alii naturam Gratiæ in motibus indeliberatis intellectus & voluntatis quos nonnulli putant fieri à Deo sine nobis, ut Alvarus Pelagius, Capreolus, Vega: alii probabilius tenent effici etiam à potentiis animæ; cum enim sicut vitales, & intrinseci, petunt proculdubio intrinsecum, & vitale principium. Quæ sententia inter Theologos etiam Notus et Maignanus videtur esse communior. Em-

2. Opiniones Doctorum.